

CARTE ROMÂNEASCĂ VECHĂ ÎN BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII EÖTVÖS LORÁND BUDAPESTA – REPERTORIU

BOGDAN ANDRIESCU*

bogdanastra@yahoo.com

ABSTRACT: The Culture Institutions in Hungary own many Old Romanian Books, the University Library Eötvös Loránd occupying a leading place. Between 1780–1830 there were printed over 240 of Romanian books at Buda, at this place functioned between 1777–1848 the well-known Typography of the Hungarian University.

We managed to identify approximately one hundred items of Old Romanian Books, the repertoire containing 88 titles (96 items, the majority of 77 items coming from the Buda printing-press). We signal the presence of two unique old Romanian books and of some rare and precious books.

KEYWORDS: University Library Eötvös Loránd, old Romania book, Typography of the Hungarian University, religious and secular book, repertory.

REZUMAT: Instituțiile de cultură din Ungaria dețin numeroase cărți românești vechi, Biblioteca Universității Eötvös Loránd ocupând un loc de frunte. Între anii 1780–1830, la Buda, au fost tipărite 240 cărți românești, aici funcționând, între 1777–1848, celebra „Tipografie a Universității ungurești”.

S-a reușit identificarea a aproximativ 100 de exemplare de carte românească veche, repertoriul cuprinzând 88 de titluri (96 de exemplare), majoritatea (77 exemplare) provenite din tiparnița de la Buda. Semnalăm prezența a două cărți românești vechi unicate și a câtorva cărți rare și prețioase.

CUVINTE-CHEIE: Biblioteca Universității Eötvös Loránd, carte românească veche, Tipografia Universității ungurești, carte religioasă și laică, repertoriu.

Instituțiile de cultură din Ungaria dețin numeroase cărți românești vechi, între care Biblioteca Universității Eötvös Loránd ocupă un loc de frunte, alături de Biblioteca Națională Széchényi¹. Între anii 1780–1830, la Buda au fost tipărite 240 cărți românești, aici funcționând celebra „Tipografie a Universității ungurești” (1777–1848)². Reprezentanți importanți ai Școlii Ardelene au activat aici ca redactori de carte românească; astfel că, o parte din lucrările lor au văzut lumina tiparului în această tipografie (Samuil Micu, Gh. Șincai, Petru Maior) și se regăsesc astăzi într-un număr relativ ridicat.

Biblioteca Universității Eötvös Loránd din Budapesta este una dintre cele mai vechi biblioteci din Ungaria. Universitatea a fost fondată de către Pázmány Péter, primul Ungariei, în anul 1635, la Nagyszombat (azi Trnava, Slovacia) și împreună cu biblioteca a fost mutată la Buda, în anul 1777, iar apoi la Pesta, în 1784.

* Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu.

1. Pentru cartea românească veche, colecțiile celor două biblioteci budapestane au mai fost explorate de către unii cercetători români, precum: I. Chindriș, *Carte românească veche în Budapesta. Repertoriu*, în *Acta Musei Napocensis*, XXXIII/2(1997), p. 215–229; idem, *Cartea românească veche la Budapesta*, în „Academica”, VII, 1996, nr.2, p. 10–11; B. Andriescu, *Contribuții la bibliografia românească veche*, în *Transilvania*, Nr. 3/2013, p. 21–23.
2. Anca Elisabeta TATAY, *Din istoria și arta cărții românești vechi: Gravura de la Buda (1780–1830)*, Cluj – Napoca (2011), p. 432–442.

*Biblioteca deține circa 3,6 milioane de unități biblioteconomice, dintre care, peste 1,5 milioane, sunt reprezentate de cărți și periodice*³.

Departamentul de carte rară cuprinde toate documentele tipărite în limbi străine, în afara Ungariei, între 1501–1800, ale căror autori nu sunt maghiari. Colecția este structurată cronologic astfel: *Antiqua* (carte apărută în secolul al XVI-lea), *Baroc* (carte apărută în secolul al XVII-lea) și *Epoca Luminilor* (secolul al XVIII-lea).

Fișele catalogului tradițional au fost digitizate, căutarea cărților românești vechi fiind realizată în catalogul *on line* al bibliotecii. În cele două săptămâni rezervate cercetării, am reușit să identificăm aproximativ 100 de exemplare de carte românească veche (1508–1830). Repertoriul cuprinde 88 de titluri (96 de exemplare). Majoritatea (77 de exemplare) provin din tiparnița „Tipografiei Universității Ungurești”, restul fiind editate în următoarele centre tipografice: Târgoviște (2 cărți), Leipzig (3 cărți), Hamburg (1 carte), Frankfurt și Hamburg (1 carte), Halle (1 carte), Cluj (2 cărți), Blaj (3 cărți). Acestea sunt tipărite în limbile română, latină, greacă și germană.

Biblioteca păstrează două cărți românești unicate. Am considerat necesară redarea integrală a descrierii tipăriturilor. Prima dintre acestea, BRIEFE EINES AUGENZEUGEN / DER / GRIECHISCHER REVOLUTION / VOM JAHRE 1821, aparține lui Gheorghe Cantacuzino. Fiu al lui Matei Cantacuzino, mare vistiernic al Moldovei (refugiat în Rusia), acesta a luptat în armata rusă în timpul războaielor napoleoniene, fiind rănit și decorat, în anul 1807. A urmat cariera de inginer militar, remarcându-se în lupta de eliberare a Greciei, fiind devotat cauzei Eteriei. S-a implicat în luptele din Moldova și Țara Românească (1821), ajungând până la București. Acțiunile militare au fost dezavuate de țar, fiind nevoit să părăsească Rusia, stabilindu-se în Grecia. În anul 1836, se va reîntoarce în Moldova, împreună cu familia, unde mai poseda trei moșii⁴. Cartea, al cărei autor este Gheorghe Cantacuzino, a apărut la Halle, în anul 1824.

În catalogul Bibliotecii Samuil Vulcan („Elenchus Librorum in Bibliotheca Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Episcopi Samuelis Vulcan reperbilium”, Oradea, 1829–1830) regăsim tipăritura intitulată „CHARTRE DESPRE DATORIIILE PRESBITERILOR”, apărută la Buda, în anul 1798⁵. *Bibliografia Românească Veche* a înregistrat ediția din anul 1817, în titlul căreia se pomeneste că lucrarea fusese tipărită în anul 1798⁶. Din cuprinsul foii de titlu, reiese că o primă ediție a cărții fusese tipărită în anul 1776, la Sankt Petersburg. Cartea are 194 de pagini numerotate și este foarte bine conservată, fiind colligat cu o altă lucrare, în limba sârbă, tipărită la Buda, în 1817.

Din rândul cărților rare și prețioase menționăm colecția completă a celor 12 MINEIE tipărite la Buda (1804–1805), la Biblioteca Națională Széchényi Budapesta păstrându-se doar Mineiul pe luna iulie. Amintim de asemenea și tipăriturile: ANTIM IVIREANUL, ÎNVĂȚĂTURĂ BISERICĂSCĂ, Târgoviște, 1710; GRIGORE OBRADOVICI, ÎNDEMNARE CĂTRĂ ÎNVĂȚĂTURA TINERIMEI CEI ROMÂNEȘTI, BUDA, 1811; PENTRU FACEREA ZAHĂRULUI, Buda, 1812; KOVACI MIHAIL, ÎNTRU PRIMEJDIOASA ÎNTÂMPLARE A MORTII CEI FĂRĂ DE VEASTE, Buda, 1822.

Prezentăm repertoriul în speranța că viitoare cercetări ar putea întregi imaginea de ansamblu a cărții românești vechi, numărul tipăriturilor aflate în posesia prestigioasei instituții de cultură fiind unul mai ridicat.

3. Vezi istoria bibliotecii la András Tóth, Miklós Vértessy, *A Budapesti Egyetemi Könyvtár története (1561–1944)* [Die Geschichte der Budapest University Library (1561–1944)]. Budapest 1982. Extrem de utilă este și prezentarea bibliotecii la Éva KNAPP, *Egyetemi Könyvtár Universitätsbibliothek*, disponibil pe [www. http://fabian.sub.uni-goettingen.de/?Universitaetsbibliothek\(Budapest\)](http://fabian.sub.uni-goettingen.de/?Universitaetsbibliothek(Budapest)). Accesat 29.09.2013.

4. M. B. Atanasiu, *Cantacuzinii din Basarabia și din Rusia (sf. secolului al XVIII-lea și secolul al XIX-lea)*, în *Constelații ieșene*, I, nr. 4 (2006), p. 16–17.

5. Fl. Dudaș, *Cărțile românești din Biblioteca lui Samuil Vulcan (Catalogul din 1829–1830)*, în *Crisia*, IX, (1979), p. 381–421.

6. I. Bianu, N. Hodoș, D. Simonescu, *Bibliografia românească veche 1508–1830*, tom. III, 1809–1830, București, (1936), p. 186.

REPERTORIU:

1. *Îndreptarea Legii*, Târgoviște, 1652. Nr. inv. Bd 556. (BRV I, p. 190–203, nr. 61).
2. Antim Ivireanul, *Învățătură bisericească*, Târgoviște, 1710. Nr. inv. Ae 4774. (BRV I, nr. 158, p. 481, 548–550; Râpă-Buicliu, p. 225, nr. 158.)
3. Alexandru Mavrocordat, *Liber de officiis (Despre datorii)*, Lipsca, 1722. Nr. inv. Fa 4 μ 261 și Fa 4 μ 290 (2 ex.). (BRV II, p. 19–20, nr. 181).
4. Dimitrie Cantemir, *Geschichte des Osmanischen Reichs (Istoria Imperiului otoman)*, Hamburg, 1745. Nr. inv. Ga turc. (BRV II, p. 84, nr. 238)
5. Petru Pavel Aaron, *Epistola consolatoria*, Blaj, 1761. Nr. inv. Ad 548. (BRV II, p. 155–156, nr. 325).
6. Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, traducere de J. L. Redslob, Frankfurt și Leipzig, 1771. Nr. inv. 4860 Ga 261. (BRV II, p. 196–197, nr. 375).
7. *Acatistariu*, Blaj, 1774. Nr. inv. Ae 5045. (BRV II, p. 203–204, nr. 383).
8. *Supplex Libellus Valachorum*, Cluj, 1791. Nr. inv. Gb 4 μ 139. (BRV II, p. 343–344, nr. 548).
9. Samuil Clain, *Theologia moralicească*, Blaj, 1796. Nr. inv. Ad μ 620. (BRV II, p. 385–386, nr. 600).
10. Întru mărirea Sfintei, cei de o ființă, de viață Făcătoarei, și nedespărțitei Treime, a Tatălui și a Fiului, și a Sfântului Duh: sau tipărit cartea această despre datorințele presbiterilor parohalnici din cuvântul lui Dumnezeu a îndreptărilor sobornicești, și a învățătorilor bisericești alcătuită întâia oară în Sant Petersburg la Anul Domnului 1776. După aceea cu blagoslovenia Exțelenței Sale a Preaosfințitului și Preavrednicului Arhiepiscop și Mitropolit al Carlovețului Domnului Ștefan, pre limba slaveno – serbească, pentru părțile cele Cesaro – Crăești sau tipărit în Buda cu tipariul Crăeștei Tipografii a Universității din Pesta la anul 1798 și acuma din cuvânt în cuvânt în limba românească întoarsă cu același tipariu iarăși în Buda sau tipărit la anul dela zidirea lumii 7307 iară de la întruparea Cuvântului lui Dumnezeu 1155. Indictul 5.

Cuprins:

– pagina de titlu v.: Capetele cărții acesteia; fila 2: Înainte cuvântare către presviteri. Patru datorințe sânt, care presviterii cu dedinsul ale împlini legătuinți sânt”; p. 1: Capul întâiu cuprinde întru sine intrarea către detorințele preoțești, arătând ce iaste preoția; dela cine iaste rânduită și spre ce sfârșit, cât de covârșită iaste chemarea aceasta, cât iaste de ostenitoare și primejdioasă, cine la dânsa să pășască, și câte sânt părțile a detorințelor previterilor; p. 8: Capul al doilea. Pentru întâia detorință preaoțască adecă pentru învățătura poporanilor. Partea 1. Despre învățătura ce e diatoriu preotul oamenilor cu cuvântul. Întru această parte cele mai de căpetenie puncturi sânt aceasta: 1. A adeveri cum că cea mai din tăiu detorință a preotului iaste a învăța norodul. 2. A arăta ce iaste diatoriu a învăța și de unde. 3. În ce chip și când?; p. 49: Partea 2. Despre învățătura ce e diatoriu preotul oamenilor cu lucrul. Puncturile părții acesteia sânt: 1. Cum că presviterul iaste diatoriu a învăța pre poporeni săi în sfânta viețuire cu pilda sa. 2. Ce pun înainte dela Pavel apostolul numeratele fapte bune preotului însușite. 3. Se adaogă și alte oare care fapte bune preotului însușite; p. 79: Capul al treilea. Pentru a doa lucrare preoțească adecă pentru întocmirea tainelor. Cum că întocmirea tainelor iaste însuși preoțească lucrare, destul pentru acea arătare lui Pavel, când el pre sine cu toți următorii săi întru așa cuvinte sau scris: așa să ne socotească pre noi omul ca pre niște slugi ale lui HS, și ispravnici ai Tainelor lui Dumnezeu; p. 131: Capul al patrulea. Pentru rugăciune. Partea întâi. Pentru rugăciunea de comun și ce întrânsa se cuvine a ști și a lua aminte; p. 174: Partea 2. Pentru rugăciune. Ca despre detorința preoțească. În partea aceasta urmează a însemna: 1 Poruncile Domnului, care despre rugăciune, ca despre o detorință preoțască arată. 2. Pentru cine, pentru ce și când se cuvine preoților a se ruga. 3. Întocmirea tainelor cere dela întocmitorii lor osebită rugăciune și mai înainte gătire.

(BRV III, p. 186, nr. 938; Dudaș a, 1979, 394).

Nr. inv. Ae 4 μ 474.

Paginație: 4 file nenumerotate + 194 p. numerotate.

Legătura: coperti noi din carton marmorat cu întărituri la colțuri; pe cotorul cărții, text în limba germană, „Vermischte walashichte schriften”.

Observații: În catalogul Bibliotecii lui Samuil Vulcan („Elenchus Librorum in Bibliotheca Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Episcopi Samuelis Vulcan reperbium”, Oradea, 1829–1830) regăsim tipări-tura intitulată „*Charte Despre datoriile Presbiterilor*”, apărută la Buda în anul 1798; din cuprinsul foii, de titlu reiese că o primă ediție a cărții fusese tipărită în anul 1776, la Sankt Petersburg; stare de conservare bună⁷.

11. Gheorghe Șincai, *Epistola ad Joannem de Lipszky*, Buda, 1804. Nr. inv Hc 1018. (BRV II, p. 451–452, nr. 673).
12. *Datorințele a subdaților către Monarhul lor*, traducere de Grigorie Obradovici, Buda, 1805. Nr. inv. Fc 4463. (BRV III, p. 455–456, nr. 680).
13. *Mineiul luna lui martie*, Buda, 1804. Nr. inv. Ae μ 374. (BRV II, p. 449–450, nr. 668; Dudaș b, 1979, 377–378).
14. *Mineiul luna lui aprilie*, Buda, 1804. Nr. inv. Ae μ 374. (BRV II, p. 449–450, nr. 668; Dudaș b, 1979, 377).
15. *Mineiul luna lui mai*, Buda, 1804. Nr. inv. Ae μ 374. (BRV II, p. 449–450, nr. 668; Dudaș b, 1979, 377).
16. *Mineiul luna lui iunie*, Buda, 1804. Nr. inv. Ae μ 374. (BRV II, p. 449–450, nr. 668; Dudaș b, 1979, 376).
17. *Mineiul luna lui august*, Buda, 1804. Nr. inv. Ae μ 374. (BRV II, p. 449–450, nr. 668; Dudaș b, 1979, 376).
18. *Mineiul luna lui septembrie*, Buda, 1804. Nr. inv. Ae μ 374. (BRV II, p. 449–450, nr. 668).
19. *Mineiul luna lui octombrie*, Buda, 1804. Nr. inv. Ae μ 374. (BRV II, p. 449–450, nr. 668; Dudaș b, 1979, 375–376).
20. *Mineiul luna lui noiembrie*, Buda, 1804. Nr. inv. Ae μ 374. (BRV II, p. 449–450, nr. 668; Dudaș b, 1979, 375).
21. *Mineiul luna lui ianuarie*, Buda, 1805. Nr. inv. Ae μ 374. (BRV II, p. 449–450, nr. 668; Dudaș b, 1979, 379).
22. *Mineiul luna lui februarie*, Buda, 1805. Nr. inv. Ae μ 374. (BRV II, p. 449–450, nr. 668; Dudaș b, 1979, 378–379).
23. *Mineiul luna lui iulie*, Buda, 1805. Nr. inv. Ae μ 374. (BRV II, p. 449–450, nr. 668; Dudaș b, 1979, 378).
24. *Mineiul luna lui decembrie*, Buda, 1805. Nr. inv. Ae μ 374. (BRV II, p. 449–450, nr. 668; Dudaș b, 1979, 378).
25. Grigorie Obradovici, *Povățuire către învățătura socoatei sau Arithmetica*, Buda, 1805. Nr. Inv. Ga 6477. (BRV II, p. 461–462, nr. 682).
26. Gheorghe Șincai, *Elementa Linguae Daco – Romanae sive Valachicae*, Buda, 1805. Nr. inv. Hc 225. (BRV II, p. 464–466, nr. 687).
27. *Calendar*, Buda, 1806. Nr. inv. Napt 399. (BRV II, p. 475–476, nr. 691).
28. *Învățătură creștinească sau Catehismul cel mare*, Buda, 1806. Nr. inv. Fc 5737. (BRV II, p. 485–486, nr. 700).
29. *Regulele sholastice care sânt orânduie și așezate pentru ținerea și procopseala șhoalelor românești*, Buda, 1806. Nr. Inv. Fc 5801. (BRV II, p. 486–487, nr. 705).
30. *Carte de mână pentru bina orânduia economie*, traducere de Grigore Obradovici, Buda, 1807. Nr. inv. Fc 4477. (BRV II, p. 493–497, nr. 713).
31. Nicolae Horga Popovici, *Oglindă arătată omului înțelept*, Buda, 1807. Nr. inv. Fc 4477. (BRV II, p. 500–502, nr. 720).
32. Dositei Obradovici, *Adunare de lucruri moralești*, traducere de Dimitrie Țichindeal, Buda, 1808. Nr. inv. Ad 10810. (BRV II, p. 532–534, nr. 744).

7. Vezi și B. Andriescu, *Viața privată din Transilvania (sec. XVII–XIX) în însemnări pe cartea veche românească (centre culturale transilvănene)*, București, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, 2013, p. 160–171.

33. Petru Maior, *Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morți*, Buda, 1809. Nr. inv. Ae 4 μ 541. (BRV III, p. 6–10, nr. 765).
34. Petru Maior, *Didahii adecă Învățăături pentru creșterea fiilor*, Buda, 1809. Nr. inv. Ae 4 μ 472 și Fc 4 μ 9i (2 ex.). (BRV III, p. 10–12, nr. 766).
35. Charles Phillibert Lastryrie, *Învățătura despre sădirea bumbacului, pre scurt întocmită și cu însemnări luminată de abbatul Ludovic Mitterparcher*, Buda, 1810. Nr. inv. Ed 1663. (BRV III, p. 22, nr. 778; IV, p. 288, nr. 778).
36. Petru Maior, *Prediche*, Partea a III-a, Buda, 1811. Nr. inv. Ae 4 μ 544 și 4 μ 469 (2 ex.). (BRV III, p. 22–25, nr. 779).
37. *Ducerea de mână către frumoasa scrisoare românească*, Buda, 1811. Nr. inv. Fc 5213 și Fc 6111 (2 ex.). (BRV III, p. 45, nr. 793).
38. Grigore Obradovici, *Îndemnare către învățătura tinerimei cei românești*, Buda, 1811. Nr. inv. Fc 5045. (BRV III, p. 47, nr. 795; Dima; Buluță; Ceașu, 1985, p. 217).
39. Toma Costin, *Discussio descriptionis Valochorum Transylvanorum*, Pesta, 1812. Nr. inv. Gb 1748. (BRV III, p. 56, nr. 805).
40. Petru Maior, *Istoria pentru începutul românilor în Dacia*, Buda, 1812. Nr. inv. Ga 4 μ 1471 și Gb 4 μ 426 (2 ex.). (BRV III, p. 57–61, nr. 809).
41. *Pentru facerea zahărului din mustăreață de jugastru*, Buda, 1812. Nr. inv. 107424. (BRV III, p. 61, nr. 811; Veress, BRU-II–1018, p. 186).
42. *Calendariu ce slujește pre 100 de ani*, Buda, 1814. Nr. inv. Ac 10356. (BRV III, p. 97, nr. 847).
43. Claude Fleury, *Catehismul cel mic istoricesc*, traducere de Vasile Colosi, Buda, 1814. Nr. inv. Ga 6490. (BRV III, p. 101, nr. 850).
44. *Geografia sau scrierea pământului*, Buda, 1814 tomul I. Nr. inv. Ge 3410. (BRV III, p. 101–102, nr. 851).
45. *Întâmplările războiului franțozilor*, Buda, 1814. Nr. inv. Ga 6490. (BRV III, p. 102–105, nr. 852).
46. *Răspunsul la cârtire...asupra...lui Petru Maior*, Buda, 1814. Nr. inv. Ad 10351. (BRV III, p. 106, nr. 855).
47. *Polieleul*, Buda, 1814. Nr. inv. Ad 10356. (BRV III, p. 106, nr. 856).
48. Dimitrie Țichindeal, *Filosofcești și politicești prin fabule moralnice*, Buda, 1814. Nr. inv. Fa 6170. (BRV III, p. 109–110, nr. 859).
49. *Trista întâmplare a cetății Dresda*, Buda, 1814. Nr. inv. Ga 8600. (BRV III, p. 110, nr. 860).
50. *Geografia sau scrierea pământului*, Buda, 1815, tom II. Nr. inv. Ge 3410. (BRV III, p. 101–102, nr. 851).
51. *Înstrucție pentru școalele românești în Bănat*, Buda, 1815. Nr. inv. Fc 5804. (BRV III, p. 119; nr. 877).
52. *Napoleon Bonaparte ce au fost și ce iaste, o întocmită arătare despre viața și faptele lui*, Buda, 1815. Nr. inv. Ga 6490. (BRV III, p. 123, nr. 881).
53. D. Rumpf, *Arătarea stăpânirii și a caracterului lui Alexandru I împăratul a toată Rossia*, Buda, 1815. Nr. inv. Ad 10356. (BRV III, p. 125, nr. 885).
54. *Sfatul Maicei către preaiubita românească și serbească tinerime*, Buda, 1815. Nr. inv. Fc 5048. (BRV III, p. 129, nr. 889).
55. *Vreadnica de pomenire biruință*, Buda, 1815. Nr. inv. Ad 10356. (BRV III, p. 135, nr. 894).
56. Ioan Tincovici, *Înțelepte învățăături sau regule pentru îndreptarea năravurilor*, Buda, 1815. Nr. inv. Ad 10351. (BRV III, p. 130, nr. 891).
57. Ioan Tincovici, *Cântări dumnezești la praznicile Mântuitorului nostru Iisus Hristos*, Buda, 1815. Nr. inv. Ad 10351. (BRV III, p. 130–131, nr. 892).
58. *Apocalipsul*, Buda, 1816. Nr. inv. Ga 6490. (BRV III, p. 136, nr. 896).
59. D. Philippide, *Geografia României*, Lipsca, 1816. Nr. inv. 131850 (BRV III, p. 177, nr. 979).
60. *Învățătură pentru ferire și doftoria boalelor la vite*, Buda, 1816 (2 exemplare, fără nr. inv.). (BRV III, p. 149–150, nr. 909).
61. *Diuaru sau Zioariu*, Buda, 1817. Nr. inv. Napd 4 μ 3. (BRV III, p. 186, nr. 939).

62. Dim. Darvar, *Mai nainte gătire spre cunoștința de Dumnezeu*, traducere de Eufrosin Poteca, Buda, 1818. Nr. inv. AD 10. (BRV III, p. 218–220, nr. 977).
63. Fénelon, *Întâmplările lui Telemah*, traducere de Petru Maior, Buda, 1818. Nr. inv. Hf 4864. (BRV III, p. 221–222, nr. 979).
64. Salomon Gessner, *Moartea lui Avel*, traducere de Alexandru Beldiman, Buda, 1818. Nr. inv. Aa 1365. (BRV III, p. 222–223, nr. 981).
65. Gheorghe Montan, *Kurzgefasste Geschichte der Wlachischen Nazion in Dacien und Macedonien*, Buda, 1819. Nr. inv. Gb 1963. (BRV III, p. 308–309, nr. 1042).
66. Petru Maior, *Orthographia romana sive latino – valachica*, Buda, 1819. Nr. inv. Hc 2645 (BRV III, p. 299–304, nr. 1039).
67. Voltaire, *Tragodia lui Orest*, traducere de Alexandru Beldiman, Buda, 1820. Nr. inv. Hf μ 256. (BRV III, p. 347–348, nr. 1086).
68. Constantin Diaconovici Loga, *Chiemare la tipărirea cărților românești și versuri*, Buda, 1821. Nr. inv. Fc 5210. (BRV III, p. 376–80, nr. 1119).
69. Andreas Clemens, *Walachische Sprachlehre für Deutsche*, Pesta, 1821. Nr. inv. Hc 508. (BRV III, p. 373–374; nr. 1115; Veress, II, p. 229–230, nr. 1126).
70. Andreas Clemens, *Kleines Walachisch = Deutsch und Deutsch = Walachische Wörterbuch*, Buda, 1821. Nr. inv. Hc 508. (BRV III, p. 374, nr. 1116; Veress, II, p. 230, nr. 1127).
71. Constantin Diaconovici Loga, *Gramatica românească pentru îndreptarea tinerilor*, Buda, 1822. Nr. inv. Hc 2644. (BRV III, p. 395–399, nr. 1155).
72. Mihail Covaci, *Întru primejdioasa întâmplare a morții cei fără de veste*, Buda, 1822. Nr. inv. De 4 μ 132. (BRV III, p. 400–401, nr. 1157; Veress, BRU II, p. 235, nr. 1143).
73. Ioan Bob, *Dictionariu rumanesc, lateinesc și unguresc*, tom II, Cluj, 1823. Nr. inv. Hc 1804. (BRV III, p. 391–393, nr. 1150).
74. *Învățătură pentru lucrătorii de tăbăcă în Țara Ungurească și în Galiția*, Buda, 1823. Nr. inv. Be 1165. (BRV III, p. 413–414; nr. 1182).
75. *Briefe eines Augenzeugen / der / Griechischer Revolution / vom Jahre 1821 / nebst einer / Denkschrift / des Fürsten Georg Cantacuzeno / über die / Begebenheiten in der Moldau und Walachen / in den Jahren 1820 und 1821*. Mit Rigas Portrait. Halle, in der Regerschen Verlags – Buchhandlung. 1824. [Scrisorile unui martor ocular al Revoluției Grecești din anul 1821 și o scrisoare de amintire a principelui Georg Cantacuzeno despre întâmplările din Moldova și Valahia în anii 1820 și 1821. Cu portretul lui Riga.]
Cuprins:
– o filă nenumărată: Vorwort; p. 1: Briefe eines Augenzeugen der griechischen Revolution/vom Jahre 1821; p. 3: Erster brief; p. 6: Zweiter brief; p. 13: Dritter Brief; p. 16: Vierter Brief; p. 20: Fünfter Brief; p. 21: Sechster brief; p. 27: Siebenter Brief; p. 32: Achter Brief; p. 37: Neunter brief; p. 131: Drei und dreissigster brief; p. 135: Denkschrift des Fürsten Georg Cantacuzeno über die Begebenheiten in der Moldau und Walaschen in den Jahren 1820 und 1821, geschrieben im october 1821.
Nr. inv. 454051
Paginație: 1 filă nenumărată + 198 p. numerotate.
Legătură: coperti noi din carton de culoare albastră; pe cotor se mai păstrează un fragment din titlul cărții.
Observații: ștampilă rotundă cu textul: „EGYETEMI BUDAPEST KÖNYVTAR” pe foaia de titlu v; stare de conservare foarte bună; necunoscută surselor bibliografice românești⁸.
76. Dinicu Golescu (Radovici Const. din Golești), *Adunare de pilde*, Buda, 1826. Nr. inv. Ad 10357. (BRV: III, p. 489–491, nr. 1274).

8. *Ibidem*, p. 164–166.

77. Dinicu Golescu (Radovici Const. din Golești), *Însemnare a călătoriei mele*, Buda, 1826. Nr. inv. Ge 3411 și 131856 (2 ex.). (BRV III, p. 492–495, nr. 1276).
78. *Povățuitorul tinereții*, Buda, 1826. Nr. inv. Fc 4440. (BRV III, p. 499–503, nr. 1279).
79. *Octoih cu Catavasier*, Buda, 1826. Nr. inv. Ae 4 μ 557. (BRV III, p. 514–515, nr. 1284).
80. Tomas Thornton, *Starea Valahiei și a Moldaviei*, Buda, 1826. Nr. inv. Ad 10357. (BRV III, p. 518–523, nr. 1291).
81. *Tipiconul*, Buda, 1826. Nr. inv. Ae μ 631 și Ae μ 557 (2 ex.). (BRV III, p. 523, nr. 1292).
82. *Cultura cânepei*, Buda, 1828. Nr. inv. 107420. (BRV III, p. 577–578, nr. 1363).
83. *Biblioteca românească*, Buda, 1829, (Partea I – II). Nr. inv. Ga 4 μ 1473. (BRV III, p. 618–619, nr. 1410).
84. *Calendar românesc pe anul 1829* (alcătuit de Ștefan Niagoe), Buda, 1829. Nr. inv. 4860. (BRV III, p. 623–624, nr. 1414).
85. Damaschin Bojincă, *Diregătorul bunei creștere*, Buda, 1830. Nr. inv. 07435. (BRV III, p. 674–679, nr. 1472).
86. Eftimie Murgu, *Widerlegung der Abhandlung Welche unter dem Titel Vorkommt: Erweis, das die Wallachen nicht Römischer Abkunft sind*, Buda, 1830. Nr. inv. Ga 6457. (BRV III, p. 693–698, nr. 1490).
87. Leopold Șimani, *Pruncii cei năpăstuiți*, traducere de Ioan Theodorovici, Buda, 1830. Nr. inv. Fc 4476. (BRV III, p. 709–710, nr. 1499).
88. Pavel Vasici – Ungurian, *Athropologhia*, Buda, 1830. Nr. inv. Da 1289. (BRV III, p. 711–712, nr. 1503).

BIBLIOGRAFIE

- ANDRIESCU, Bogdan, *Contribuții la bibliografia românească veche*, în *Transilvania*, Nr. 3/2013, p. 21–23.
- ANDRIESCU, Bogdan, *Viața privată din Transilvania (sec. XVII–XIX) în însemnări pe cartea veche românească (centre culturale transilvănene)*, București, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, 2013, p. 160–171.
- ATANASIU, Mihai Bogdan, „Cantacuzinii din Basarabia și din Rusia (sf. secolului al XVIII-lea și secolul al XIX-lea)”, în *Constelații ieșene*, I, nr. 4 (2006), p. 16–17.
- BIANU, Ioan; HODOȘ, Nerva, *Bibliografia românească veche 1508–1830*, tom I, 1508–1716, București, (1903).
- BIANU, Ioan.; HODOȘ, Nerva. *Bibliografia românească veche 1508–1830*, tom. II, 1716–1808, București, (1905).
- BIANU, Ioan, HODOȘ, Nerva, SIMONESCU, Dan, *Bibliografia românească veche 1508–1830*, tom. III, 1809–1830, București, (1936).
- BIANU, Ioan; SIMONESCU, Dan. *Bibliografia românească veche 1508–1830*, tom IV: Adăogiri și îndreptări, București (1944).
- CHINDRIȘ, Ioan, *Carte românească veche în Budapesta. Repertoriu*, în *Acta Musei Napocensis*, XXXIII/2 (1997), p. 215–229.
- CHINDRIȘ, Ioan, *Cartea românească veche la Budapesta*, în „Academica”, VII, 1996, nr.2, p. 10–11.
- CHINDRIȘ, Ioan, *Cărți românești vechi necunoscute la Budapesta*, în vol. *Studii istorice. Omagiu profe-sorului Camil Mureșan*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 1998, p. 227–244.
- DIMA, Elena; BULUȚĂ, Gheorghe; CEAUȘU, Simona, *Carte românească veche în bibliotecile documentare ale arhivelor statului. Catalog*, București, (1985).
- DUDAȘ, Florian, *Cărțile românești din Biblioteca lui Samuil Vulcan (Catalogul din 1829–1830)*, în *Crisia*, IX, (1979), 381–421.
- DUDAȘ, Florian, *Contribuții privind cartea românească veche. Epoca Luminilor*, în *Crisia*, IX, (1979), 338–381.
- KNAPP, Éva, Egyetemi Könyvtár Universitätsbibliothek, disponibilă la [www. http://fabian.sub.uni-goettingen.de/? Universitaetsbibliothek\(Budapest\)](http://fabian.sub.uni-goettingen.de/?Universitaetsbibliothek(Budapest)). Accesat 29.09.2013.
- RÂPĂ – BUICLIU, Dan, *Bibliografia românească veche. Addimenta I (1536–1830)*, Galați (2000).
- TATAY, Anca Elisabeta, *Din istoria și arta cărții românești vechi: Gravura de la Buda (1780–1830)*, Cluj – Napoca (2011).
- TÓTH, András; VÉRTESY, Miklós: *A Budapesti Egyetemi Könyvtár története (1561–1944)* [Die Geschichte der Budapestester Universitätsbibliothek (1561–1944)]. Budapest 1982.
- VERESS, Andrei, *Bibliografia română ungară*, București, vol. II, 1931.